

novičke

december 2003

Dan ljudskih univerz Slovenije 2003 * Delavnica o kakovosti na posvetu <i>Evropa in izobraževanje odraslih v Sloveniji</i> * 10 uspešnih let delovanja osrednje Borze znanja * Programi izobraževanja brezposelnih oseb v letu 2003	4-10	DOMAČE NOVIČKE
Nekaj vsebinskih poudarkov z andragoškega kolokvija * Prvi festival učenja v Španiji	11-15	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2003
Dogovori s 25. seje Sveta	16-17	O DELU STROKOVNEGA SVETA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH
Evropski socialni in strukturni skladi	18-19	S POTI
Delavnica strokovnjakov <i>Od Izjave o vzgoji do vzgojnih ciljev</i>	20-21	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje * Vabilo na delavnico <i>Učenje kot osebnostni razvoj</i>	22-23	PRIPRAVLJAMO
Življenjski diamant	24	OBVESTILO
	25-26	POSVETI, KONFERENCE
	27	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.800 izvodov

Novoletno voščilo

Leto 2003 se izteka in vsi se sprašujemo, kaj nam bo prineslo prihajajoče leto. Nedvomno bo v marsičem prelomno in izjemno pomembno. Pred nami so novi izzivi, s katerimi bo življenje še naprej privlačno, in nove, še ne uresničene ideje, ki nas bogatijo.

Ta čas, ki smo ga preživeli z vami, smo ponosni in upamo, da se bo naše druženje in skupno učenje nadaljevalo tudi v letu, ki nas čaka.

V letu 2004 vam želimo veliko sončnih in vedrih dni, majhnih sreč in drobnih pozornosti.

Srečno in uspešno novo leto!

dr. Vida A. Moštorčič Špolar, direktorica AČS

DOMAČE NOVIČKE

Predstavitev posveta Dan ljudskih univerz Slovenije 2003

Zveza ljudskih univerz Slovenije (v nadaljevanju ZLUS) je 21. in 22. novembra pripravila v Portorožu že tradicionalni posvet z mednarodno udeležbo. Delovni naslov letošnjega dneva ljudskih univerz je bil *Ljudska univerza - strateški partner pri razvoju človeških virov v regionalnem okolju*. Osnovna tema srečanja je bila posvečena ljudskim univerzam kot pomembnim izvajalskim organizacijam in partnerjem pri razvoju človeškega kapitala v lokalnem in regionalnem okolju na področju izobraževanja in dvigovanja zaposlitvenih kompetenc vseh ciljnih skupin odraslih.

Posveta se je udeležilo okoli 100 udeležencev. Poleg direktorjev in strokovnih delavcev ljudskih univerz so se nam pridružili številni domači in tuji strokovnjaki (iz Avstrije, Italije in Hrvaške). V program so se dejavno vključili predstavniki Ministrstva za šolstvo, znanost in šport (MŠZŠ), ki je posvet tudi denarno podprlo, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ), Andragoškega centra Slovenije (ACS), Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS), Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti (SVIZ) in Filozofske fakultete (FF). Na posvetu so se nam pridružili številni gostje iz drugih združenj in organizacij s področja izobraževanja odraslih.

Prvi dan smo namenili **usposabljanju direktorjev in strokovnih delavcev**, zaposlenih na ljudskih univerzah. Pripravili smo tri delavnice oziroma delovne skupine:

- V posebni delovni skupini so se direktorji seznanili s pripravo opisa poklicev in predloga sistemizacije delovnih mest na področju izobraževanja odraslih, ki jih je pripravila ZLUS skupaj z ACS. Pravnica SVIZ, *Ana Igljič*, je predstavila delo in pogajanja na področju priprave Kolektivne pogodbe za negospodarstvo, nove kolektivne pogodbe za vzgojo in izobraževanje ter umeščanje poklicev in delovnih mest na področju izobraževanja odraslih v plačni sistem v skladu z novo zakonodajo. Uvodni predstavitvi sta bili dobra podlaga za zelo živahno razpravo, v kateri smo dosegli zastavljene cilje.
- V prvem delu druge delavnice je koordinator programov Grundtvig in Minerva na CMEPIUS, *mag. Robert Marinšek*, strokovnim delavcem predstavil možnosti za sodelo-

vanje ljudskih univerz v evropskih projektih e-učenja; v drugem delu delavnice pa smo udeležence seznanili s potekom, cilji in rezultati projekta ZLUS in FF *Intenziviranje upeljave e-izobraževanja v izobraževanje odraslih v Sloveniji z namenom dviga kakovosti in dostopnosti izobraževanja odraslih in odpravljanja regijskega ne-skladja na tem področju*. Posamezne ljudske univerze, ki so bile vključene v projekt, so predstavile svoje delo in rezultate. V razpravi je bil predstavljen predlog ZLUS o strategiji in nadaljnjem razvoju projekta na področju razvoja učnega okolja za e-izobraževanje in razvoja e-gradiv.

- V tretji delovni skupini, ki jo je vodila strokovnjakinja finančno-svetovalne hiše Egida, *Eva Tomšič Porenta*, so računovodje obravnavali predvidene davčne reforme zaradi vstopa v Evropsko unijo, ki so povezane s poslovanjem ljudskih univerz, aktualna vprašanja s področja financ in računovodstva; izmenjali so izkušnje ter analizirali in reševali odprta praktičnega vprašanja.

Po zaključenih delavnicah smo v plenarnem delu predstavili še dva projekta - *Vesna Dular*, predsednica ZLUS, je predstavila Projekt informatizacije Zveze, *Metka Svetina* z ACS pa Projekt ADDED (Adult Education Driving Licence).

Drugi dan srečanja smo namenili **posvetu**, ki ga je odprl državni sekretar na Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport, *Elido Bandelj*. Program smo zasnovali tako, da so avtorji referate predstavili v dveh delih po načelu prehajanja iz splošnega h konkretnemu oziroma od systemskega k primerom dobre prakse. Tako smo v prvem delu predstavili tri referate:

- *Elido Bandelj* je predstavil nacionalni program izobraževanja odraslih v Sloveniji ter doseganje ciljev in prednosti memoranduma o vseživljenjskem učenju;
- državna sekretarka na MDDSZ, *Staša Plahutnik Baloh*, je opredelila vlogo izvajalskih organizacij pri izpeljavi ukrepov investiranja v človeške vire;
- državna podsekretarka na MDDSZ, *dr. Neva Maher*, je predstavila usklajevanje teorije in prakse pri uresničevanju načela partnerstva pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja na trgu dela.

V drugem delu so bili predstavljeni primeri dobre prakse iz Avstrije, Hrvaške in Italije:

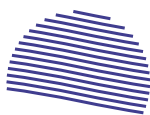
- direktor VHS Salzburg, *mag. Guenter Kotrba*, je govoril o vpletenosti in povezovanju Volkshochschule Salzburg v regionalno in lokalno okolje na področju razvoja človeških virov;
- podobno izkušnjo je opisal direktor Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica, *Josip Nakić Alfirević*;
- generalni direktor zveze centrov ENAIP (Centri za poklicno izobraževanje in razvoj

poklicnih kompetenc), *Roberto Conte*, in direktor za marketing in razvoj, *Gilberto Collinassi*, pa sta predstavila model in primer dobre prakse na področju razvoja človeških virov skozi evropske programe in sklade v regiji Friuli Venezia Giulia v Italiji.

Ob zaključku posveta je generalni sekretar ZLUS, *mag. Andrej Sotošek*, opozoril na statistične podatke s področja nadaljnjega izobraževanja na ljudehskih univerzah in vpetost ljudskih univerz v regionalne, nacionalne in EU programe.

Prispevki in razprava na posvetu so pokazale, da so ljudske univerze bile in ostajajo zelo pomemben partner na področju razvoja človeških virov. Svoje mesto in vlogo morajo krepiti in širiti predvsem s povezovanjem v lokalnih in socialnih partnerstvih. Še izraziteje morajo poseči na področja evropskih prednosti na področju splošnega izobraževanja. Pri kandidiranju s projekti v evropskih programih in strukturnih skladih pa se morajo še bolj povezati in centralizirano nastopati preko ZLUS.

mag. Andrej Sotošek (andrej.sotosek@guest.arnes.si), Zveza ljudskih univerz Slovenije

Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje **Delavnica o kakovosti na posvetu *Evropa in izobraževanje odraslih v Sloveniji***

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport sta 1. in 2. decembra 2003 v Portorožu organizirala strokovni posvet *Evropa in izobraževanje odraslih v Sloveniji*. Direktorji in strokovni sodelavci iz izobraževalnih organizacij za odrasle so se srečali z namenom, da bi se seznanili z nekaterimi možnostmi reševanja odprtih vprašanj na področju izobraževanja odraslih, ki jih prinaša vstopanje v Evropsko unijo, in izmenjali izkušnje s svojim dosedanjim sodelovanjem z drugimi evropskimi državami.

Na posvetu so bile v eni izmed delavnic predstavljene tudi nekatere aktivnosti za dvig kakovosti v slovenskem izobraževanju odraslih, predvsem projekt Andragoškega centra Slovenije Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (POKI).

Uvodoma je *Sonja Klemenčič*, vodja tematskega področja *Razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih* na ACS, udeležencem delavnice predstavila naraščajočo skrb za

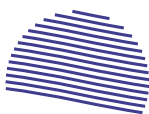
kakovost izobraževanja odraslih v Evropi ter opozorila na aktualne evropske dokumente, ki narekujejo, da posvečamo bistveno večjo pozornost kakovosti izobraževanja (odraslih), da bi lahko dosegli cilje, ki si jih je Evropa postavila do leta 2010. V nadaljevanju smo se seznanili z načrtom postopnega vpeljevanja modela za samoevalvacijo, ki ga je ravil ACS, v izobraževalne organizacije za odrasle. Doslej, v prvih dveh letih uvajanja projekta, je bilo vključenih 8 srednjih šol, ki izobražujejo odrasle, ter 6 ljudskih univerz. Vsaka je v v projekt vključena dve leti.

Mag. Tanja Možina, vodja projekta POKI, je natančneje razčlenila zasnovo projekta in temeljna področja kakovosti, ki se uresničujejo z osnovnimi cilji projekta: upoštevanjem andragoških standardov, učenjem in razvojem zaposlenih ter s timskim pristopom in participativnim odločanjem. Model POKI je kot model samoevalvacije umestila med druge oblike evalvacije v izobraževanju in nas seznanila z dejavnostmi, s katerimi posamezne izobraževalne organizacije v prvih dveh letih sodelovanja najprej presojujejo, nato pa razvijajo kakovost svojega dela z odraslimi. Predstavljeni so bili tudi prvi rezultati spremljanja nekaterih merljivih prednosti sodelovanja v projektu POKI, med katerimi je zanimiva primerjava uporabe vizije, ki so si jo sodelujoče izobraževalne organizacije oblikovale na delavnicah v projektu, na spletnih straneh izobraževalnih organizacij. Vseh 6 doslej vključenih ljudskih univerz za potrebe lastne dejavnosti uporablja vizijo svojega razvoja tudi na spletu, medtem ko imata med preostalimi 35 ljudskimi univerzami v Sloveniji le dve opredeljeno vizijo. Našo pozornost so pritegnili zlasti izsledki prve evalvacije modela POKI (povzeti po diplomskem delu *Milene Zorič*, ki je nastalo v sodelovanju Andragoškega centra Slovenije in Filozofske fakultete v Ljubljani), med njimi vpliv modela POKI na skrb za izobraževanje odraslih v organizaciji in pomen nekaterih (tudi zunanjih) ukrepov za doseganje kakovosti dela izobraževalne organizacije, kakor ju ocenjujejo po eni strani učitelji sodelujočih izobraževalnih organizacij, po drugi strani pa razvojna skupina, ki je v projektu najaktivneje sodelovala.

Svoje praktične izkušnje sta nam predstavili še samoevalvacijski skupini z dveh srednjih šol, ki sodelujeta v projektu od vsega začetka. *Nada Klučar* in *Silva Pralica* s Srednje trgoške šole v Ljubljani sta z nami delili izkušnje predvsem iz prvega leta vključenosti v projekt, do izdelave samoevalvacijskega poročila. Predstavili sta, kako so presojali sodelovanje med šolo in partnerji in kakšne so bile njihove ugotovitve. Predstavniki skupine POKI s Srednje agroživilske šole v Ljubljani, *Jasna Kržin Stepišnik*, *Tomaž Geršak* in *Breda Rudel* pa so nam - s poudarkom na drugem letu sodelovanja - razkrili predvsem oblikovanje akcijskega načrta, nastalega na podlagi samoevalvacijskega poročila, in njegovo uresničevanje. Njihova predstavitev je pokazala, da je mogoče izboljševati kakovost tudi z drobnimi ukrepi, ki ne zahtevajo veliko časa in sredstev, pomembno pa izboljšajo pogoje izobraževanja.

V zaključnem delu so udeleženci razpravljali o novih možnostih vključevanja v projekt in evropskih smernicah kakovosti.

Polona Kelava (polona.kelava@acs.si), ACS

“Menjaj znanje, ne sanje!”

10 uspešnih let delovanja osrednje Borze znanja

Osrednja Borza znanja je praznovala! V sredo, 3. decembra 2003, so v Delavski knjižnici v Ljubljani s priložnostno slovesnostjo počastili deseto obletnico delovanja prve Borze znanja na Slovenskem. Kot projekt za spodbujanje neformalnega učenja je bila zasnovana leta 1992 na Andragoškem centru in takoj vzbudila zanimanje javnosti. Po začetnem poskusnem delovanju in opravljeni evalvaciji je bila ‘presajena’ v Delavsko knjižnico pri Knjižnici Otona Župančiča, kjer deluje še zdaj. Z ustanavljanjem novih borz znanja po Sloveniji je borza v Ljubljani prevzela povezovalno vlogo med njimi. Skupno imajo okrog 10.000 članov oziroma uporabnikov, kar polovica med njimi uporablja storitve ljubljanske enote¹.

Borza znanja je urejena kot stičišče ne kot učno središče, zato mora imeti izoblikovane različne zbirke podatkov, dobro mora biti utečeno sodelovanje med vsemi borzami znanja po Sloveniji ter vzpostavljeni stiki s sredstvi javnega obveščanja.

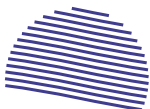
Na borzi znanja se lahko oglasi vsakdo. Potrdil o formalni izobrazbi ne potrebujemo. Zadostuje želja, da svoje znanje dopolnimo, nadgradimo, ga ponudimo drugim, ali spoznamo ljudi, ki jih zanimajo podobne stvari kot nas. Vse usluge borze znanja so brezplačne. Kot posrednica tudi ne odloča o tem, kako bo prenos znanja potekal in kako bo posrednik znanja nagrajen. Načelo borze znanja je namreč: “Menjaj znanje za znanje!”

10. rojstni dan osrednje Borze znanja so počastili slavnostni govorniki pa tudi predstavniki uporabnikov, ki so s svojimi nastopi dokazali, da lahko neformalno učenje z menjavo znanja obrodi lepe sadove: predstavili so se izvajalci afriških in kubanskih plesov, glasbeniki (izvajali so indijsko glasbo na izvirnih glasbilih, prvi član Borze je zaigral na

¹ Podrobneje smo o borzah znanja pisali v septembrski tematski številki Novičk.

flavto...), izdelovalci parkeljnov, novoletnih voščilnic in okraskov, oblikovalci keramike in bakra... Tako je bilo tudi to praznično druženje priložnost za uresničevanje poslanstva borze znanja.

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

Delno poročilo o izpeljanih programih usposabljanja izvajalcev

Programi izobraževanja brezposelnih oseb v letu 2003

Andragoški center Slovenije od leta 1998 v okviru *Programa 5.000* (letos *Program 10.000*) izvaja programe usposabljanja in spopolnjevanja za vse, ki delajo z brezposelnimi osebami¹. V letu 2003 smo Program izvedli že petič in ga podkrepili z novimi moduli, ki se dotikajo področij motivacije in oblikovanja osebnega izobraževalnega načrta.

Vsako leto število udeležencev na seminarjih narašča. Letos smo izpeljali 9 modulov, ki se jih je udeležilo več kot 300 učiteljev, organizatorjev izobraževanja in svetovalcev iz srednjih šol, svetovalnih središč, ljudskih univerz in drugih izobraževalnih organizacij iz vse Slovenije.

Ker naše programe organiziramo tudi za skupine, smo 5 izvedb organizirali za kolektive različnih srednjih šol in ljudskih univerz, ki so vključene v program 10.000. Takšne oblike ponavadi organiziramo ob koncu tedna, saj so učitelji takrat manj obremenjeni, seminarji pa ne predstavljajo samo oblike učenja, temveč tudi priložnost za druženje s sodelavci.

Od sedmih modulov, ki jih ponujamo v okviru programov za tri različne skupine, smo največkrat izpeljali modul *Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih* – štiri krat, sledijo pa moduli *Svetovanje in komunikacija*, *Organizator izobraževanja in izpeljava kurikulumu*, *Učitelj in izpeljava kurikulumu* ter *Organizator izobraževanja, komunikacija in svetovanje*.

Udeleženci naših seminarjev se za usposabljanje odločajo predvsem zaradi osebne želje po pridobivanju novega znanja, zaradi druženja s kolegi, izmenjave izkušenj, velika večina

¹ Opise programov si lahko pogledate na spletnih straneh: <http://izobrazevanje.acs.si/programi/#brezposelni>.

pa tudi zato, da osebnostno rastejo in napredujejo. Med razlogi najdemo tudi potrebe po delovnem mestu, zato nekatere na seminar napoti vodstvo samo.

Udeležencem je bila na seminarjih všeč metoda dela, ki jo predavatelj izvaja v obliki delavnic, igre vlog, nastopov.

Njihova sporočila so za nas kot organizatorje kot tudi za predavatelje zelo spodbudna, saj je s tem naš namen - ponuditi kakovosten program in imeti zadovoljnega udeleženca, ki se bo še vračal v našo družbo - dosežen. Navajamo nekaj njihovih sporočil in predlogov:

- *»Še veliko takšnih seminarjev!«*
- *»Upam, da se naše poti v prihodnosti spet prekrizajo.«*
- *»Nadaljujete s takšnim načinom dela.«*
- *»Več takih srečanj organizirajte na okroglih mizah o problemih organizacije...«*
- *»Hvala za krasne občutke in prijetne dni, drugi del seminarja mi bo še posebej ostal v srcu.«*
- *»Želela bi si še takšnih seminarjev tudi zaradi izmenjave mnenj in izkušenj. Vedno kaj novega izvem, kar me pri delu in tudi pri osebni rasti zadovoljuje.«*
- *»Mislim, da so takšni seminarji zelo koristni za naše delo - tako pri rednih kot pri odraslih udeležencih izobraževanja.«*
- *»Vsebina in tema seminarja sta bili zelo dobri, metoda dela zanimiva ter nastop predavateljice oz. izvajalke seminarja odličen.«*
- *»Zelo veliko aktivnosti, poudarek na motivaciji, to mi je zelo všeč. Kar tako naprej!«*

Do konca šolskega leta imamo razpisani še dve izvedbi. Za dodatne izpeljave lahko predstavniki šol in organizacij, ki bi vas tovrstno usposabljanje zanimalo, pokličete koordinatorico programov, *Nedo Dordević* (tel.: 01 5842 573). Rada vam bom pomagala in svetovala.

Neda Dordević (neda.dordevic@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2003

Sodobni vidiki učenja in motivacije odraslih Nekaj vsebinskih poudarkov z andragoškega kolokvija

Že v oktobrski izdaji *Novičk* smo na kratko povzeli dogajanje na 7. andragoškem kolokviju, obljubili pa smo zapis o vsebinskih poudarkih kolokvija. Dogajanje na mednarodnem strokovnem srečanju je bilo zares pestro, zato povzemamo le glavne poudarke plenarnih referatov. Številne prispevke tematskih skupin bomo predstavili v eni od prihodnjih števil glasila.

Petkov plenarni del je otvoril *dr. Jyri Manninen* (Raziskovalni inštitut Palmenia, Finska), ki je v svojem predavanju poudaril psihološki pomen podob in predstav za delovanje posameznika v postmodernej družbi in njihov pomen v promociji izobraževanja odraslih. Te podobe, ki jih je *dr. Manninen* definiral kot »osebno zaznavanje resničnosti«, kot skupek stališč, misli, opazovanj in prepričanj o določenem objektu ali pojavu, so skupaj z interesi in motivacijo za učenje umeščene v Manninov model participacije.

Mag. Marko Radovan (Andragoški center Slovenije) je predstavil nekatere mejnike razvoja psiholoških teorij motivacije v letih 1980 do 2000 in znotraj tega težnjo po celostnem preučevanju dejavnikov, ki vplivajo na motivacijo. Trend po holističnem pristopu se ne kaže samo v vključevanju vedno večjega nabora spremenljivk, ki so bile v preteklosti analizirane ločeno, temveč tudi v združevanju oz. kombiniranju metodoloških pristopov, ki so se prej zdeli nezdružljivi.

Na motivacijo z drugega zornega kota pa je pogledala *dr. Sabina Jelenc Krašovec* (Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani). V svojem predavanju je poudarila spreminjanje vloge učitelja odraslih v učnem procesu, njegov odnos do vsebine, poteka učenja in udeležencev. Skozi ta razmerja je opredelila vlogo učitelja odraslih kot spodbujevalca sprememb pri posamezniku, ki izhajajo iz udeleženceve aktivne vloge pri učenju, ne glede na vrsto izobraževanja. Uporaba aktivnejših metod je še posebej pomembna za tiste odrasle, ki se izobraževanja udeležujejo redko ali nikoli in so imeli v rednem izobraževanju negativne izkušnje.

Sobotni plenarni del je začel profesor *dr. Peter Jarvis* (Univerza v Surrey, Velika Britanija), ki je poudaril kompleksno naravo človekovega učenja in njen pomen za njegovo preživetje. *Jarvis* je opisal nekatere uveljavljene modele učenja in jih primerjal z vidika primernosti razumevanja in preučevanja učenja odraslih. V svoji predstavitvi je opozoril, da so vse teorije sicer teoretsko in empirično dobro utemeljene, vendar pa le parcialno opisujejo področje učenja (npr. vedenjske, kognitivne, konstruktivistične idr. teorije). Zato se po njegovem mnenju kaže potreba po oblikovanju teorije učenja, ki bi zajela vse vidike učenja odraslih.

S podobnimi poudarki je nadaljeval tudi *dr. Linden West* (Canterbury Christ Church University College, Velika Britanija), čeprav se je bolj osredotočil na pomen metodologije biografskega preučevanja učenja in motivacije. Po njegovem mnenju je učenje odraslih tako vpeto v življenje posameznika, da ga ni mogoče osamiti na način, kot ga narekujejo kvantitativni metodološki pristopi. Večjo veljavnost je možno, po njegovem mnenju, zagotoviti z uporabo kvalitativnih metod, npr. biografske metode, ki za enoto analize vzame posameznika kot celoto, ne pa le en njegov del (npr. stališča, prepričanja ipd.).

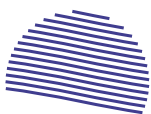
Dr. Knud Illeris (Univerza Roskilde, Danska) se je v svoji predstavitvi usmeril v ugotavljanje razlik med učenjem odraslih in učenjem otrok ter poudaril predvsem razvojne vidike teh razlik. Medtem ko so, po njegovem mnenju, za učenje otrok značilni predvsem odkrivanje in spoznavanje novega ter potreba po vodenju, je za odrasle značilna večja izbirnost (če že ne izbirčnost) učnih vsebin in potreba po avtonomnosti. Na koncu je poudaril, da ni možno oblikovati kvalitetnih izobraževalnih programov in učinkovitega poučevanje, ne da bi upoštevali ta spoznanja.

Našo pozornost z učečega odraslega k »učenci se regiji« je v zaključku plenarnega dela preusmeril *dr. Ekkehard Nüssli von Rein* (Nemški inštitut za izobraževanje odraslih). Osredotočil se je na pomen regij pri spodbujanju in omogočanju učenja odraslih in poudaril pomembnost regionalnega povezovanja pri vzpostavljanju izobraževalne ponudbe, analizi potreb in razvoju svetovalne mreže.

V omenjenih predstavitev je bila na ravni teorije jasno izražena potreba po združevanju različnih znanstvenih disciplin in metodologij za boljše razumevanje in spodbujanje učenja ter motivacije odraslih za vključevanja v izobraževanje ali večji uspešnosti tistih odraslih, ki so že v procesu učenja. Če želimo načrtovati motivacijske izobraževalne strategije, s katerimi bi odrasle motivirali k učenju, moramo najprej preučiti tako psihološke kot socialne značilnosti odraslih. To moramo zagotoviti tako z vidika učitelja, ki ima novo vlogo pri učenju odraslih, kot na regionalni ravni, kjer lahko regija s poznavanjem potreb,

informiranjem in svetovanjem prebivalstvu prevzame pomembno vlogo pri spodbujanju udeležbe v izobraževanju odraslih.

mag. Marko Radovan (marko.radovan@acs.si), ACS

Dosežki sodelovanja šestih partnerjev v projektu TVU - Grundtvig 1

Prvi festival učenja v Španiji

Prvi festival učenja v Španiji je eden od osrednjih dosežkov sodelovanja partnerjev iz petih držav (Bolgarije, Nemčije, Romunije, Slovenije in Španije) v projektu *Widening and Strengthening the European Dimension of the LLW Movement*¹. Sodelovanje je dalo temu dogodku poseben pečat, saj so poleg prireditve, namenjenih španskim učencem, izvajalcem dogodkov in drugim strokovnim javnostim¹, potekale še skupne aktivnosti, na katerih smo se 22. in 27. novembra srečali sodelavci projekta s španskimi učenci in izvajalci festivala. Prav ta srečanja so bila za nas izjemen učni dogodek, hkrati pa so utrdila našo skupno zavezanost krepitevi gibanja TVU doma in v svetu. Španska partnerja – Zveza španskih ljudskih univerz (Federacion Espanola de Universidades Populares) - FEUP) in Raziskovalni inštitut za družbene vede in izobraževanje pri Univerzi v Barceloni (Centro de investigaci6n social y educativa - CREA) - sta prvi festival organizirala s skupnimi močmi.

Na **nacionalni slovesnosti** ob prvem festivalu vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih v Španiji (Madrid, 21. novembra) je *Olga Drogenik* kot ena od govornikov na odprtju na kratko predstavila rezultate sodelovanja v skupnem projektu in njegovo vlogo pri nastanku prvega festivala učenja v Španiji; zahvalila se je sodelavcem v projektu ter vsem zbranim zaželela veliko uspeha pri uresničevanju načela 'Učenje za vse'. Drugi govorniki v tem delu nacionalne slovesnosti so bili: *Manuel Perez Castell*, predsednik FEUP, *Manuel Corredoira Lopez*, predstavnik Ministrstva za šolstvo, kulturo in šport, pristojen za poklicno izobraževanje, *Florentino Sanz*, direktor podiplomskega študija

¹ Na kratko 'projekt TVU – Grundtvig 1'.

² Prireditve so potekale na lokalni (7. novembra), regionalni (15. novembra) in nacionalni ravni (21. novembra). Zaključni dogodek bo 3. decembra v Madridu, ko bo *Ana Araujo Freire* predstavila *Izobraževanje odraslih v Braziliji danes – dediščina Paula Freire*.

andragogike iz Univerze za izobraževanje na daljavo (ta je slovesnost gostila v svojih prostorih), *Sue Duffen* z NIACE iz Velike Britanije, pristojna za britanski ALW, *Janos Toth*, predsednik EAEA, *Ana Lebron Ruiz*, predsednica Konfederacije zvez in društev udeležencev v demokratičnem izobraževanju odraslih (Confederacion de Federaciones y Asociaciones de Participantes an Education y Cultura Democraticas - CONFAPEA), in *Bettina Bochynek*, koordinatorica festivalov učenja pri Unescovem inštitutu za izobraževanje v Hamburgu.

Slovesnosti so dale poseben pečat življenjske zgodbe štirih uspešnih udeležencev izobraževanja odraslih. Sledilo je **omizje** na temo vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih v Španiji in drugih evropskih državah. Poleg že prej omenjenih - *Janosa Totha*, *Florentina Sanza*, *Bettine Bochynek* in *Sue Duffen* - so nastopili še *Sturla Bjerkaker*, direktor Norveškega andragoškega društva, ter nacionalni koordinatorji ali ustrezni predstavniki iz držav, sodelujočih v projektu TVU - Grundtvig 1: *Maria Todorova* (Bolgarija), *Sabrina Boscolo Lips* (Nemčija), *Mariana Matache* (Romunija) in mag. *Zvonka Pangerc Pahernik* (Slovenija); slednji smo na kratko predstavili naše festivale učenja. V predpogovoru je bila **razstava** promocijskih in informativnih gradiv, za katero smo predstavniki projekta TVU - Grundtvig 1 prispevali gradiva o naših festivalih učenja - predvsem plakate in zloženke pa tudi spletne strani. V odmorih so vrteli video posnetke iz držav, članic projekta.

Tudi **tretjemu kongresu literarnih krožkov** (Madrid, 22. november), udeležilo se ga je okrog 300 ljudi, smo udeleženci projekta dodali mednarodno razsežnost. Prispevali smo v plenarni diskusiji o vlogi literarnih krožkov, ki delujejo v okviru CONFAPEA, in v posameznih vzorčnih bralnih krožkih sodelovali v pogovorih o besedilu iz Don Kihota.

Tridnevni sestanek projektne skupine TVU - Grundtvig 1 (Barcelona, 24. do 26. november) je bil prav tako sestavni del prvega festivala učenja. Na sestanku smo pregledali opravljene naloge in v akcijskem načrtu začrtali obveznosti za obdobje december 2003 - maj 2004, ko se bomo ponovno srečali. Kar nekaj projektnih nalog je že zaključenih - nacionalna poročila o uveljavljenosti in potrebah po vseživljenjskem učenju, priložnik za TVU koordinacijo ter skupna grafična podoba projekta, usposabljanje koordinatorjev, priprava skupnega promocijskega gradiva (plakat in zgibanka), priprava nacionalnih modelov TVU ter priprava nacionalnih načrtov medijske promocije. Te rezultate smo partnerji že uporabili pri izpeljavi naših festivalov in pri utrjevanju pomena in ugleda izobraževanja odraslih v naših državah. Aktivnosti za nekatere produkte bodo projekt spremljale vse do njegovega izteka (posodabljanje spletne strani, E-glasilo, evalvacija projekta, diseminacija projekta, projektne poročila), druge pa je treba še

izpeljati (internetno zasnovana računalniška aplikacija za spremljanje festivalov – prijava, koledar, evalvacija ter analiza in poročilo TVU). Sestanek so partnerji ocenili kot učinkovitejšega od prejšnjega v Bonnu. K temu je pripomoglo dejstvo, da je vsak partner po vnaprej pripravljenih priporočilih poročal o svojem prispevku v projektu. Na sestanku je sodelovala tudi ‘tiha partnerka’, *Ruth Jermann* iz Švice, ki je pomembno prispevala k razpravam in pripravi končnega besedila zgbanke.

Zadnji dogodek v okviru skupnega dogodka je bila **delavnica o demokratičnem gibanju v izobraževanju odraslih** (Barcelona, 27. november). Predstavnice Zveze kulturnih društev in društev za izobraževanje odraslih (*Federació d’Associacions Culturals i Educatives de Persones Adultes – FACEPA*³) in CONFAPEA so govorile o zgodovini gibanja za demokratično izobraževanje odraslih, ki temelji izključno na udeležencih. Ti so sprejeli Listino o pravicah udeležencev (Participants’ Bill of Rights) ter Etični kodeks za demokratično izobraževanje odraslih (Ethical code for a democratic adult education). Demokratično gibanje podpirata tudi mreža za demokratično izobraževanje odraslih (Red de Educacion Democratica de Personas Adultas – REDA) in skupina univerzitetnih profesorjev, imenovana Grupo 90. Predstavljen je bil tudi primer dobre prakse – Šola za odrasle v Vernedi-Sant Martí, kjer udeleženci soodločajo o vseh vprašanih delovanja in vodenja ustanove. V delovni skupini smo nato španske predstavnice ter člani slovenskega in nemškega tima projekta TVU – Grundtvig 1 razpravljali o tem, kako je mogoče spodbuditi demokratično gibanje v izobraževalnih in kulturnih ustanovah za odrasle.

mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS
Olga Drofenik (olga.drofenik@guest.arnes.si), zunanja sodelavka

³ Glej <http://www.facepa.org>.

O DELU STROKOVNEGA SVETA RS ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Spremljamo pobude, mnenja, sklepe...

Dogovori s 25. seje

Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih se je 26. novembra sestel na svoji 25. seji. Osrednja točka je bila obravnava osnutka Nacionalnega programa izobraževanja odraslih (NPIO); razpravljal pa je tudi o spremembah izpitnih katalogov za preverjanje znanja tujih jezikov za odrasle in o učbenikih za matematiko za odrasle.

Osnutek Nacionalnega programa izobraževanja odraslih

Člani Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih so prejeli v presojo novo različico osnutka Resolucije o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji, ki je usklajena z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve. Amandmajske pripombe, ki so jih posredovali člani strokovnega sveta in Komisije za NPIO, so bile večinoma upoštevane. Člani strokovnega sveta so predlagali še nekaj dopolnitev: natančno so oblikovali predloge vsebinskih pripomb in opozorili na pomembnejše 'redakcijske' pripombe, ki se nanašajo predvsem na prvi del dokumenta (predvsem na večjo notranjo povezanost). Med pomembnimi dopolnitvami naj omenim, da je v dokumentu večja skrb namenjena tistim zaposlenim, katerih delovno mesto je zaradi nizke stopnje izobraženosti ogroženo.

Po zaključku razprave je bil sprejet sklep: Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih daje pozitivno mnenje k Nacionalnemu programu izobraževanja odraslih. Na podlagi predlaganih pripomb se pripravi čistopis, ki ga bodo člani strokovnega sveta prejeli v korespondenčno potrditev.

Pričakujemo, da bodo Nacionalni program izobraževanja odraslih še v tem letu poslali v nadaljnjo obravnavo.

Spremembe izpitnih katalogov za preverjanje znanja tujih jezikov za odrasle

Suzana Bitenc Peharc z Državnega izpitnega centra je predstavila predloge vsebinskih sprememb in dopolnitev meril za vrednotenje. Nastali so na podlagi spremljanja

izvajanja javno veljavnih izpitov v letih od sprejetja programov tujih jezikov za odrasle (1999) do danes.

Strokovni svet je po razpravi sprejel sklep, da:

- sprejme predlagane spremembe in dopolnitve izpitnih katalogov za tuje jezike za odrasle;
- potrjuje preimenovanje izpitne komisije v komisijo za tuje jezike za odrasle;
- predlaga začetek uvajanja sprememb izpitnih katalogov 1. junija 2004, ko bo predhodno izvedeno informiranje in usposabljanje članov izpitnih komisij.

Učbenki za odrasle

Komisija za učbenike pri Strokovnem svetu RS za izobraževanje odraslih je prejela v obravnavo učbenike za matematiko za 2. in 3. letnik srednjega strokovnega izobraževanja. Člani strokovnega sveta so se strinjali, da je potrebno spodbujati pripravo učbenikov in učnih gradiv za odrasle.

Po razpravi je bil sprejet sklep, da Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih:

- daje soglasje k potrditvi učbenikov avtoric Karmen Puconja in Romane Bohak Farič: Matematika – geometrija v ravnini (2. letnik), Matematika – potence in kvadratna funkcija (2. letnik), Matematika – liki in telesa (3. letnik), Matematika – funkcije (3. letnik) in predlaga Strokovnemu svetu RS za splošno izobraževanje, da navedene učbenike potrdi;
- posreduje Zavodu RS za šolstvo in Centru RS za poklicno izobraževanje pobudo, da učbenike za odrasle vključita v Katalog učbenikov.

O tematiki naslednje seje, ki bo predvidoma 17. decembra, bom poročala v naslednjih Noviškah.

Irena Komac (irena.komac@gov.si), Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih

S POTI

Vtisi s konference Evropski socialni in strukturni skladi

Mednarodni institut za sodelovanje pri Zvezi nemških ljudskih univerz – IIZ/DVV je med 26. in 30. novembrom 2003 v Varšavi na Poljskem organiziral konferenco *Evropski socialni in strukturni skladi* (*European Social and Structural Funds*). Namenjena je bila državam (Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Poljska, Slovaška in Slovenija), ki se bodo 1. maja 2004 pridružile sedanjim članicam Evropske unije; konference pa so se udeležili tudi predstavniki Bolgarije, Nemčije in Romunije.

Strukturni skladi v okviru strukturne oziroma kohezijske politike Evropske unije predstavljajo poglobitveni ukrep solidarnosti v EU, s pomočjo katerega države članice prispevajo k skladnejšemu razvoju celotnega ozemlja Unije in k premagovanju razvojnih razlik med regijami. Sredstva iz evropskih strukturnih skladov ter kohezijskega sklada bomo lahko od 1. januarja 2004 koristile tudi države pristopnice. V obdobju 2004 - 2006 bo celotna Slovenija upravičena do pomoči t.i. cilja I – podpora razvoju regij, ki zaostajajo v razvoju in se srečujejo z resnimi problemi glede razvitosti, zaposlovanja, pomanjkljive infrastrukture ipd. Sredstva bodo pritekala iz štirih strukturnih skladov:

- Evropski sklad za regionalni razvoj (European Regional Development Fund - ERDF),
- Evropski socialni sklad (European Social Fund - ESF),
- Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund - EAGGF),
- Finančni instrument za usmerjanje ribištva (Financial Instrument for Fisheries Guidance - FIFG), koristili pa bomo lahko tudi sredstva kohezijskega sklada. Podlaga za koriščenje teh virov je Enotni programski dokument 2004 – 2006, ki vsebinsko izhaja iz Državnega razvojnega programa RS 2001 – 2006¹.

Udeleženci konference smo bili iz ustanov s področja izobraževanja odraslih. Iz Slovenije nas je bilo osem: *Lilijana Grof*, direktorica Ljudske univerze (v nadaljevanju LU) Murska

¹ Več lahko preberete na spletni strani Službe Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj: <http://www.gov.si/svrp/>.

Sobota, *Franja Centrih*, direktorica LU Žalec, *Mirjana Šibanc*, direktorica LU Velenje, *Franc Juričan*, direktor LU Ravne na Koroškem, *Nada Babič Ivaniš*, vodja jezikovnega izobraževanja in vodja projektov na ZIK Črnomelj, *Vesna Dular*, direktorica RIC Novo mesto, *Darja Kovačič*, direktorica LU Kranj, ter *Andreja Dobrovoljc*, ACS.

Namen konference je bil predstaviti koncept strukturnih skladov, možnosti koriščenja finančnih virov za področje izobraževanja odraslih ter praktično usposabljanje (priprava za prijavo na razpise, koordinacija in vodenje projektov, njihovo spremljanje, poročanje ipd.).

Po skupnem plenarnem delu je delo potekalo v štirih tematskih delavnicah:

- Zakaj partnerstvo? Logični okvir projekta (Logical matrix),
- Razvoj projekta v celoti,
- Kje začeti? Izkušnje vladne in nevladne institucije,
- Od ideje do projekta.

Delavnice A, C in D smo lahko obiskali vsi, saj so potekale v treh časovnih terminih, delavnica B pa je bila namenjena udeležencem, ki so že izrazili idejo za projekt, in je potekala kontinuirano 2 dni skupaj. Vsi slovenski udeleženci smo se odločili za obisk delavnic A, C in D, kjer smo dobili koristne informacije in napotke, ki nam bodo koristili pri prijavih na razpise za koriščenje sredstev iz strukturnih skladov.

Ob koncu konference je potekala še panelna diskusija s predstavitvijo rezultatov delavnice in zaključek konference.

Konferenca je bila za vse udeležence iz Slovenije zelo koristna. Pričakovanja so se nam uresničila, saj smo s praktičnim delom dopolnili znanje s tega, za prihodnji razvoj izobraževanja odraslih zelo pomembnega področja. Če primerjam svoje vtise z vtisi udeležencev iz nekaterih drugih držav, ugotavljam, da smo v Sloveniji na tem področju zelo dobro informirani.

Andreja Dobrovoljc (andreja.dobrovoljc@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Vzgojne prioritete Zveze tabornikov Slovenije Delavnica strokovnjakov *Od Izjave o vzgoji do vzgojnih ciljev*

V soboto, 22. novembra 2003, je bila v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti, v Domu Burja v Seči pri Portorožu, enodnevna delavnica, ki so se je - poleg starešin Zveze tabornikov Slovenije (v nadaljevanju ZTS) - udeležili tudi strokovnjaki z različnih področij (pedagogi, psihologi, javni delavci). Namen delavnice je bil ujeti nov veter v jadra vzgojne dejavnosti Zveze tabornikov Slovenije.

Taborništvo, ki izhaja iz skavtskega gibanja in gozdovništva, ima na slovenskem skoraj stoletno tradicijo. ZTS ima okrog 10.000 članov, organiziranih v vode, družine in rodove, v katerih poteka nenehno neformalno učenje in vzgojno delovanje. Taborniki so že otroci v predšolski dobi, težišče dela je na šolski mladini, odrasli pa delujejo v ZTS kot starešine ali podporni člani in se za svoje delo tudi nenehno dodatno usposabljujejo. S spreminjanjem družbenih okvirov se je pojavila potreba po prenovi programa, saj je bilo kar 40 let taborništvo obravnavano predvsem kot mladinska športna dejavnost, medtem ko se je v devetdesetih letih poudarek prenesel na vzgojo. Prenova vzgojnega programa se je v ZTS začela že leta 1989, po 10. zletu tabornikov Slovenije, se pospešila po osamosvojitvi, posebno pa s pridružitvijo Svetovni organizaciji skavtskega gibanja (članstvo od leta 1994), vendar vzgojni cilji še vedno niso povsem domišljeni in dorečeni.

Leta 2000 je Evropska skavtska regija objavila listino *Prenovljen pristop k programu*, v katerem je skavtstvo opredelila kot **vzgojni sistem** v osmih korakih. ZTS je prvi korak naredila še istega leta s sprejetjem skupne *Izjave o vzgoji* (taborniški priročnik *Vzgoja v ZTS*¹), ki je skupna vsem članicam svetovnega skavtskega gibanja. Skavtstvo naj bi oblikovalo mlade ljudi tako, da se lahko samouresničijo in hkrati pomagajo graditi boljši svet. Zato naj bi:

- mlade v vseh obdobjih dozorevanja vključevali v neformalni vzgojni proces;
- uporabljali metodo, ki upošteva posameznika kot najpomembnejši dejavnik lastnega razvoja in mu pomaga rasti v družbeno odgovorno in solidarno osebo;

¹ Vzgoja v ZTS, Milko Okorn, Zveza tabornikov Slovenije, 2001, Ljubljana (Taborniški priročnik)

- pomagali mladim osvojiti temeljne duhovne, družbene in osebne vrednote, skladne s skavtsko prisego in zakoni.

Skavtske prisege in zakonov ne bomo navajali, saj jih najdemo v omenjeni publikaciji in na spletnih straneh ZTS (<http://www.zts.org/>). Pomembno je le vedeti, da se vrednote in načela ne pokrivajo v celoti s 50-letno tradicijo oziroma izkušnjami taborništva na Slovenskem.

Kako torej od tu naprej? Naj oblike dela, cilje, vrednostni sistem... kar preprišajo iz mednarodnih listin? Kako oboje uskladiti in izoblikovati lastni vzgojni kodeks? Ugotovitev, da vrtenje v lastnem krogu ne prinaša rezultatov, jih je privedla k odločitvi, da povabijo na delavnico nekaj neodvisnih strokovnjakov, ki so razmisleku o vzgojnih prioritetah taborništva dodali svoje znanje in pogled od zunaj, kar se je pokazalo kot posebej produktivno. Udeleženci delavnice so skušali odgovoriti na nekaj temeljnih vprašanj:

- Katere so temeljne značilnosti mladih?
Če odmislimo (relativno enotne) temeljne razvojne posebnosti, moramo kot vzgojitelji upoštevati velik razkorak med čustveno in kognitivno zrelostjo posameznikov, saj čustvena zrelost največkrat močno zaostaja, zaradi pretiranega vrednotenja umskih dosežkov, pa tudi zaradi spremenjene vloge družine.
- Kateri dejavniki v družbi vplivajo na oblikovanje osebnosti mladega človeka?
Tu so bili med najodločilnejšimi navedeni: družina, šola, vrstniške skupine, soseska, mediji – predvsem televizija, cerkev/verske skupnosti, društva in druge organizacije civilne družbe, med njimi seveda tudi ZTS.
- Kakšna je družba, katere del so današnji mladi?
Meje med svetom in domom se izgublajo. Mladi so informacijsko povezani prek interneta in drugih medijev ter komunikacijskih sredstev. Prek teh povezav so zasuti tudi z vrednotami globalnega okolja, med katerimi izstopata potrošništvo in storilnost.
- Kakšne mlade družba potrebuje?
Skavtski kodeks ponuja odgovor: »dober državljan«; žal pa iz prakse – posebej v totalitarnih družbah - vemo, da to ni vedno najvišji domet socializacije osebnosti, posebno še, če je povezan s skavtskim zakonom poslušnosti. Ustreznější odgovor so udeleženci delavnice našli v opredelitvi »srečen človek«!
- Kaj lahko prispevajo taborniki k vzgoji mladih?
Na to vprašanje so deloma že odgovorili leta 2001 v dokumentu *Področja osebnostnega razvoja mladih v TZS*, zdaj pa bodo – tudi s pomočjo ugotovitev, do katerih so prišli na delavnici - v vodstvu taborniške organizacije pripravili tudi izjavo o vzgoji in vzgojnih ciljih - *Vzgojne prioritete ZTS*.

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

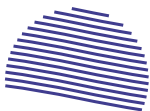
V novembrski številki *Novičk* smo vam predstavili konferenco o elektronskem portfoliju, ki je bila v Franciji, tokrat pa vas vabimo na *petkovo izobraževalno srečanje*, na katerem vam bomo predstavili različne vidike uporabe portfolija. Pred nekaj desetletji se je iz sveta umetnikov (slikarjev, modnih oblikovalcev, glasbenikov, arhitektov ipd.) razširil na področje izobraževanja, sprva predvsem kot možnost za zbiranje dokazil o neformalno ali priložnostno pridobljenih znanjih in spretnostih, kasneje - v zadnjih nekaj letih - pa prav v vse pore izobraževanja. Danes si skoraj ne moremo več zamisliti kakršnega koli učenja, načrtovanja poklicne poti ali lastne promocije brez pomoči portfolija. Še posebej pomembno pa postaja uvajanje elektronskega portfolija, ki ga vse bolj množično uporabljajo na vseh ravneh ter področjih izobraževanja in učenja.

Vabimo vas torej na **predstavitve uporabe portfolija**, ki bo v **petek, 9. januarja 2004, ob 8.30.** uri v seminarški sobi Andragoškega centra.

O portfoliju bo govorila *Nataša Elvira Jelenc* z Andragoškega centra Slovenije, strokovnjakinja, ki se je v Sloveniji med prvimi začela strokovno ukvarjati s postopki ugotavljanja in priznavanja neformalno pridobljenih znanj in spretnosti.

Srečanje bo trajalo predvidoma do 10. ure. Prosimo, da udeležbo na srečanju potrdite najkasneje do **srede, 7. januarja 2004**, *Zdenki Birman Forjanič* (tel.: 01 5842 571, e-naslov: zdenka.borman.forjanic@acs.si); lahko tudi po faksu: 01 5245 881.

Nataša Elvira Jelenc (natasa.elvira.jelenc@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico *Učenje kot osebni razvoj*

Udeleženci delavnic najbolj pogosto opozarjajo na različne načine učenja in želijo spoznati tiste, ki so za njih najbolj značilni in jih najpogosteje uporabljajo. Želijo spoznati učinkovite načine učenja in so zato pripravljeni preizkusiti tudi drugačne. Prav to jim omogoča celovito in kontinuirano izkušnjo. Pomembna spoznanja, ki jih radi delijo z drugimi, so predvsem tista, ki so povezana z načrtovanjem lastnega razvoja, in do katerih pridemo s pomočjo kratkoročnih in dolgoročnih ciljev. Tako učenje postane del njihovega vsakdanjika.

Kako spoznati, analizirati in načrtovati svoj način učenja, boste spoznali na dvodnevni delavnici **Učenje kot osebni razvoj**, ki jo pripravljamo **29. in 30. januarja 2004**. Podrobnejšo predstavitev delavnice si lahko preberete v prilogi.

Prijavnico, ki je priložena, **pošljite najkasneje do torika, 20. januarja 2004**, na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 13 a, Ljubljana, lahko tudi po faksu: 01 5245 881.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

OBVESTILO

Vodnik do nekaterih skrivnosti življenja

Življenjski diamant

Pred kratkim je izšla druga knjiga *Roya Goreya*, dobitnika priznanja ACS 2001, ki jo je naslovil *Življenjski diamant*. Njegov prvenec, *Tam, kjer je volja, tam je pot*, je z življenjskim optimizmom, ki ga preveva, prepričal mnoge in jim pomagal postaviti kakovostnejše temelje za življenje. V *Življenjskem diamantu* gre avtor korak dlje, saj je skušal izoblikovati celostni vodnik po skrivnostih zdravega in srečnega življenja. Predstavi nam poti do zdravja, razgrne model ravnanja s čustvi, pa tudi z energijami denarja, odpira vrata veselju do dela, ljubezni do sebe, osebni rasti, srečni družini in ljubezni do drugih.

Roy Goreya tudi pri tem pisanju izhaja iz osebne izkušnje, saj ni nikoli dovolil, da bi mu kar 95-odstotna izguba sluha preprečila enakovredno izobraževanje in druge oblike vključevanja v družbo, samouveljavljanja in povezovanja. Njegov zgled uspešnega premagovanja oviranosti je posebno dragocen v letošnjem Evropskem letu invalidov, ko skušamo prebivalstvo čim bolj ozavestiti o potrebah in dosežkih ljudi s posebnimi potrebami, invalide in druge osebe pa opogumiti, da se ovir, ki jim jih postavi na pot življenje, ne ustrašijo.

Toda osebna izkušnja je le temelj, na katerega postavlja avtor zgradbo svojega 'vodnika'. Nadgrajuje ga z izvirnim povzemanjem bogate palete del, namenjenih samospoznavanju ter osebnostnemu in duhovnemu razvoju. Tudi 'novodobne' literature ni obšel. Sintezo ustvarja s pomočjo spoznanj, do katerih se je dokopal pri vodenju delavnic, namenjenih prebujanju motivacije za samorazvoj. Poglavlja so obogatena z različnimi primeri, zgledi in vajami.

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

POSVETI, KONFERENCE

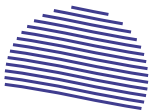
European Lifelong Learning Professional Training
(Vseživljenjsko strokovno usposabljanje)

Facilitating Learning – methods and techniques in the education of adults

(Spodbujanje učenja – oblike in metode v izobraževanju odraslih)

Ciper, 15. do 18. januar 2004

Informacije o seminarju lahko dobite na e-naslovu: symeonides.k@cytanet.com.cy in na spletni strani: http://www.ellproft.org/us/training_workshop_seminar_02.htm.

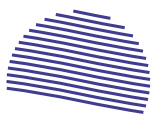
European Lifelong Learning Professional Training
(Vseživljenjsko strokovno usposabljanje)

Perspectives on Policy and Practice for Basic Skills in Europe with a focus on adult literacy

(Obeti za temeljne veščine v politiki in praksi s poudarkom na pismenosti odraslih)

Belfast, Severna Irska, 4. do 6. marec 2004

Informacije o seminarju lahko dobite na e-naslovu: r.d.mark@qub.ac.uk in na spletni strani: http://www.ellproft.org/us/training_workshop_seminar_03.htm.

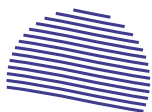
3th EDEN Research Workshop
(Tretja EDEN raziskovalna delavnica)

Supporting the Learner in Distance Education and e-Learning
(Podpiranje učenca v učenju na daljavo in e-učenju)

Nemčija, Oldenburg, 4. do 6. marec 2004

Informacije o mednarodni delavnici je mogoče dobiti na spletni strani:

<http://www.eden.bme.hu/>.

WMTE 2003

**2nd IEEE International Workshop on Wireless and Mobile Technologies
in Education**

(Druga IEEE mednarodna delavnica o brezžičnih in mobilnih
tehnologijah v izobraževanju)

JungLi, Tajvan, 23. do 25. marec 2004

Informacije o mednarodni delavnici lahko dobite na spletni strani:

<http://lttf.ieee.org/wmte2003/>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

Drofenik, Klement: Internet kot učni vir in učno sredstvo v izobraževanju odraslih : diplomsko delo /. Ljubljana : [K. Drofenik], 2002. 75 f., 10 f. pril. ; 30 cm

Educação para a cidadania democrática = Education for democratic citizenship / [Grupo Portugues de Acompanhamento de Projecto de Conselho da Europa "Educação Para a Cidadania Democratica"]. 1.a Edição. Lisboa : Ministério da Educação, 2001. - 195 str. ; 18 cm

Educare il pensiero / [direttore responsabile Duccio Demetrio ; comitato redazionale: Dante Bellamio ... [et al.]]. Milano : Guerini e Associati, 1997. 245 str. ; 21 cm. (Adultita ; 6)

Education for all : is the world on track?. Paris : Unesco, 2002. - 310 str. : illustr. ; 28 cm. (EFA global monitoring report ; 2002)

EU policy towards Central and Eastern Europe in the notion of Agenda 2000 : success of pluralism in adult education / international conference organized by the Robert Schuman Institute, Budapest and sponsored by the Phare flex taf program of the Ministry of Foreign Affairs, Hungary. Budapest : Robert Schuman Institut, 1999. 94 str. : graf. prikazi ; 24 cm

EzWB/EuGH [Elektronski vir] : Entscheidungen zur Weiterbildung durch den Europäischen Gerichtshof / Bearbeiter: Marco A. Gardini, Vera Lange. - München ; Neuwied ; Köln : Wolters Kluwers Deutschland, 2002. - 1 optični disk (CD-ROM) ; 12 cm

Family literacy : from theory to practice / Andrea DeBruin-Parecki, Barbara Krol-Sinclair, editors. Newark (Delaware) : International Reading Association, cop. 2003. ix, 326 str. ; 24 cm

Grund- und Strukturdaten : 2001/2002. Bonn : Bundesministerium für Bildung und Forschung, 2002. 493 str. : tebele ; 15 cm. (BMBF Bericht)

Izobraževalni programi. Izobraževanje odraslih. Projektno učenje za mlajše odrasle / [uredila Marija Velikonja]. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2000. 79 str. ; 20 cm

Jug, Jurij: Organizacioni i dopunski metodski oblici rada s odraslim posjetiocem muzeja. Sarajevo : Muzej revolucije Bosne i Hercegovine, memorijalni muzeji i nacionalni parkovi Bosne i Hercegovine, 1978. Str. 199-209 ; 24 cm

Knox, Alan B.: Evaluation for continuing education : a comprehensive guide to success. San Francisco : Jossey-Bass, cop. 2002. xvi, 334 str. ; 25 cm. (The Jossey-Bass higher and adult education series)

Közművelődés felnőttképzés : írások Maróti Andor 75. születésnapjára = Erwachsenenbildung und Kultur : Essays zum 75. Geburtstag von Professor Andor Maróti = Adult education and community culture : essays for the 75th birthday of professor Andor Maróti / szerkesztették B. Gelencsér Katalin és Pethő László. Budapest : [s. n.], 2002. 428 str. : graf. prikazi ; 24 cm

Kucler, Slavica Borka: Dobitniki priznanj Andragoškega centra Slovenije za leto 2003 [Videoposnetek] / [scenarij [in] spremno besedilo Slavica Borka Kucler ; režija, montaža, glasbena oprema Boštjan Miha Jambreč]. - Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2003 (Tržič : KUD Beli šum). - 1 videokaseta (VHS) (36 min) : barve, zvok

Kvalitetno obrazovanje za sve - put ka razvijenom društvu [Elektronski vir] = Quality education for all - a way toward a developed society. [Beograd] : Ministarstvo prosvete i sporta Republike Srbije, [2002?]. 1 optični disk (CD-ROM) ; 12 cm

L'intelligenza come progetto / a cura di Duccio Demetrio e Osvaldo Busana ; prefazione di Claudio Poli : storie di formazione e nuovi insediamenti industriali : l'esperienza di ISVOR-FIAT per Melfi e Pratola Serra. Milano : Guerini e Associati, 1996. 196 str. ; 21 cm. (Adultita ; supplemento al n. 4)

Literacy : an international handbook / edited by Daniel A. Wagner, Richard L. Venezky, Brian V. Street. Boulder (Colorado) : Westview Press, 1999. xv, 526 str. ; 27 cm

The literacy dictionary : the vocabulary of reading and writing / editors Theodore L. Harris, Richard E. Hodges. Newark (Delaware) : International Reading Association, 1995. xix, 318 str. : ilustr. ; 24 cm

Mather, Joy; Atkinson, Sue: Learning journeys : a resource handbook on adult learning and mental health. Leicester : National Institute on Adult Continuing Education (England and Wales), cop. 2003. x, 85 str. ; 30 cm

McGivney, Veronica: Staying or leaving the course : non-completion and retention of mature students in further and higher education. Second ed. Leicester : NIACE, 2003. xvii, 198 str. : graf. prikazi, tabele ; 22 cm

Il metodo autobiografico / [direttore responsabile Duccio Demetrio ; comitato redazionale: Dante Bellamio ... [et al.]]. Milano : Guerini e Associati, 1996. 244 str. ; 21 cm. (Adultita ; 4)

NetCampus : improving open and distance learning in a network : project report. Heverlee (Belgium) : EuroPACE, cop. 2002. 237 f. ; 30 cm

Organizing study circles with young people : a hands-on guide for youth and adults / Study Circles Resource Center. Version 1.0. - Pomfret (Connecticut) : Topsfield Foundation, cop. 2003. 21 str. ; 30 cm

Ovesni, Kristinka: Obrazovanje andragoških kadrova : (evropska iskustva). Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, 2001. 198 str. ; 24 cm. (Biblioteka Andragoške studije ; 12)

Pedersen, Jorgen Riis: Environmental management : a manual on environment, retraining and organisation / by Jorgen Riis Pedersen (editor), Peter Heimann Olsen, Jeanette Dünweber. Valby : AMU International, [1999?]. 72 str. ; 20 x 21 cm

Performance indicators and the education of adults : an initial commentary / UDACE. Leicester : NIACE, 1989. 26 str. ; 21 cm. (A UDACE development paper)

Progetti di vita / [direttore responsabile Duccio Demetrio ; comitato redazionale: Dante Bellamio ... [et al.]]. Milano : Guerini e Associati, 1998. 244 str. ; 24 cm. (Adultita ; 7)

Recommitting to adult education and learning : synthesis report of the CONFINTEA V Midterm Review Meeting, September 6-11, 2003, Bangkok, Thailand. [Hamburg] : [Unesco Institute for Education], 2003. 20 f. ; 30 cm

Reforma srednjeg stručnog obrazovanja : od razgovora ka realizaciji / [redakcija: Refik Šećibović, Iskra Maksimović, Silva Mišljenović. Beograd : Ministarstvo prosvete i sporta Republike Srbije, 2002. 588 str. ; 21 cm

Reforms in secondary vocational education / [eds. Refik Šećibović, Iskra Maksimović ; translated by Gabrijela Bratić, Marijana Todorović]. - Belgrade : The Ministry of Education and Sports, Republic of Serbia, 2002. 75 str. : tabele, graf. prikazi ; 21 str.

Rothwel William J. I.: The workplace learner : how to align training initiatives with individual learning competencies. New York [etc.] : American Management Association, cop. 2002. xxvi, 358 str. ; 26 cm

Savićević, Dušan M.: Filozofski osnovi andragogije. Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva : Filozofski fakultet, Institut za pedagogiju i andragogiju, 2002. 239 str. ; 22 cm. (Andragoška biblioteka ; knj. 8)

Sprogøe, Jonas: Comparative analysis of lifelong learning strategies nad their implementation in Denmark, Estonia, Finland, Iceland, Latvia, Lithuania, Norway, Sweden. Copenhagen : The Danish University of Education, 2003. 69 st. ; 30 cm

Srednješolski izobraževalni programi. 2, Šolsko leto 2001/2002 in šolsko leto 2002/2003 / [urednik Anton Slanc]. 4. dopolnjena in spremenjena izd. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2003. 531 str. : tabele ; 24 cm

Stöger, Gabriele; Reiter, Wilfried: (P)ozdravi stare rane : zakaj se določeni problemi ponavljajo in kako jih obvladamo? / [prevedla Nada Mulej]. Žalec : Sledi, 2003.

Sustainability : a cross-disciplinary concept for social transformations / by Egon Becker, Thomas Jahn, Immanuel Stiess, Peter Wehling. Paris : Unesco, cop. 1997. 56 str. (MOST policy papers ; 6)

Towards a multilingual culture of education / ed. by Adama Ouane. Hamburg : Unesco Institute for Education, cop. 2003. iv, 469, xxi str. ; 21 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

13. - 19. 10. 2003

Na vprašanja vse leto odgovarjamo v TVU-Razpravljalnici na spletni strani
<http://tvu.acs.si/razprava>

Vse o 7. andragoškem kolokviju preberite na spletni strani
<http://tvu.acs.si/ak>

IZBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2002/2003

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji
• Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2002/2003

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

